

Zmluva o predaji podniku, zmluva o
prevode obchodného podielu/akcie,
zmluva o tichom spoločenstve

JUDr. Stanislav Barkoci, PhD.

Tematické vymedzenie prednášky

- **Zmluva o predaji podniku**

- praktický význam a využitie popri kúpnej zmluve a zmluve o prevode obchodného podielu/akcie
- podstatné náležitosti a charakteristické črty
- podnik v zmysle § 5 OBZ a § 476 OBZ
- ochrana veriteľov predávajúceho

- **Zmluva o tichom spoločenstve**

- praktický význam a využitie
- podstatné náležitosti a charakteristické črty

Akvizície

- **Akvizície podielu/akcie (share deal)**
 - prevod obchodného podielu/prevod akcií
- **Akvizície majetku (asset deal)**
- **Zmluva o predaji podniku**

Prevod obchodného podielu §115 OBZ

- **Zmena v osobe spoločníka**
 - prevod na iného spoločníka
 - prevod na osobu mimo spoločnosti
- **Nemení sa majetkový substrát podnikateľa**
- **Mení sa vlastnícka štruktúra**
- **Odplatu získa spoločník prevádzajúci obchodný podiel**

Prevod akcií

- **Zmena v osobe akcionára**
 - osobitosti prevodu v závislosti od formy akcie aj podoby akcie
- **Nemení sa majetkový substrát podnikateľa**
- **Mení sa vlastnícka štruktúra**
- **Odplatu ziskava akcionár prevádzajúci akcie**

Kúpa majetku (asset deal)

- **Kúpna zmluva** - hnutelný majetok(režim OBZ)/nehnuteľný majetok (režim OZ v kombinácii OBZ)
- **Mení sa majetkový substrát podnikateľa**
- **Dochádza k prevodu vlastníckeho práva k jednotlivej veci/veciam**
- **Nedochádza k prevodu záväzkov súvisiacich s predmetom prevodu**
- **Odplatu získava podnikateľ (predávajúci) prevádzajúci vlastnícke právo k veci**

Predaj podniku

- **Mení sa majetkový substrát podnikateľa**
- **Dochádza k prevodu vlastníckeho práva k podniku**
 - nahradenie množstva parciálnych právnych úkonov (kúpna zmluva, postúpenie pohľadávky, prevzatie dlhu a ďalšie)
 - možnosť prevodu veľkého rozsahu majetku/práv/povinností jedným právnym úkonom
- **Dochádza k prevodu záväzkov súvisiacich s predmetom prevodu**
 - právna úprava ochrany veriteľov
- **Odplatu získava podnikateľ (predávajúci) prevádzajúci vlastnícke právo k podniku**

Predaj podniku – praktický význam a využitie

- **Forma dispozície majetkom podnikateľa**
- **Praktický význam**
 - optimalizácia transakčných nákladov
 - časová efektivita
 - prevod majetku bez narušenia prevádzky podniku
 - ochrana veriteľov
 - daňové aspekty
- **Využitie**
 - transformácia podnikania
 - investičný nástroj
 - diverzifikácia rizika odčlenením zložiek podnikania do iných entít

Zmluva o predaji podniku

- **Zmluva o predaji podniku § 476 OBZ**

- absolútny obchodný záväzkový vzťah
- väčšie množstvo kogentných ustanovení (ochrana veriteľov)
- možnosť previesť nehnuteľnosť v režime OBZ

- **Podstatné časti**

- záväzok predávajúceho previesť na kupujúceho vlastnícke právo k veciam, iné práva a iné majetkové hodnoty, ktoré slúžia prevádzkovaniu podniku
- záväzok kupujúceho prevziať záväzky predávajúceho súvisiace s podnikom
- záväzok kupujúceho zaplatiť kúpnu cenu

- **Vznik**

- konsenzuálny charakter
- písomná forma
- úradné osvedčenie podpisov
- pri s.r.o./a.s. – schválenie zmluvy valným zhromaždením (nesplnenie tejto zákonnej požiadavky nemá za následok neplatnosť zmluvy; povinnosť štatutárneho orgánu nahradiť škodu vzniknutú v dôsledku nepredloženia zmluvy na schválenie valným zhromaždením)

Podnik I.

- **Podnik podľa § 5 OBZ**

- súbor hmotných, ako aj osobných a nehmotných zložiek podnikania. K podniku patria veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré patria podnikateľovi a slúžia na prevádzkovanie podniku alebo vzhľadom na svoju povahu majú tomuto účelu slúžiť.

- **Podnik podľa § 476 OBZ**

- veci, iné práva a iné majetkové hodnoty, ktoré slúžia prevádzkovaniu podniku + záväzky

Podnik II.

- **Podnik ako predmet prevodu**

- zmluva nemusí obsahovať obsahovať podrobnú špecifikáciu vecí, práv a iných majetkových hodnôt
- podrobná špecifikácia – obvykle prílohou zmluvy napr. vo forme zápisnice, znaleckého posudku, účtovnej dokumentácie
- hromadná vec v zmysle §151d ods. 1 OZ?

- **Hnuteľné veci**

- **Nehnuteľné veci**

- zmluva musí obsahovať náležitosti vyžadované právnymi predpismi upravujúcimi prevod nehnuteľností a zápis práv k nehnuteľnostiam
- vlastnícke právo prechádza vkladom do katastra nehnuteľností (§483 ods. 3 OBZ)

- **Iné práva a iné majetkové hodnoty, ktoré slúžia prevádzkovaniu podniku**

- práva na peňažné alebo nepeňažné plnenie, práva z uzavretých zmlúv, práva k predmetom priemyselného vlastníctva

- **Záväzky**

Časť podniku § 487 OBZ

- Ustanovenia § 477 až 486 OBZ platia aj pre zmluvy, ktorými sa predáva časť podniku tvoriaca samostatnú organizačnú zložku
- Vymedzenie pojmu „časť podniku“ je sporná
- Pojem „samostatná organizačná zložka“
 - legálna definícia organizačnej zložky podniku § 7 OBZ
 - vymedzenie pojmu „samostatná organizačná zložka“ zákon kritériami neupravuje
 - organizačná zložka podniku
 - dostatočne odlišiteľná od ostatných organizačných zložiek podniku
 - ucelená samostatne hospodáriaca časť
 - vykonávajúca relatívne samostatnú činnosť
 - vo vnútornom predpise spoločnosti označená ako organizačná zložka
 - účtovné vymedzenie (nemusí ísť o samostatnú účtovnú jednotku)

Prechod práv a záväzkov I.

- **Režim prechodu práv a záväzkov**

- § 477 OBZ – kogentné ustanovenia
- na kupujúceho prechádzajú všetky práva a záväzky, na ktoré sa predaj vzťahuje
- prechod pohľadávok sa spravuje ustanoveniami o postúpení pohľadávok
- na prechod záväzkov na kupujúceho sa nevyžaduje súhlas veriteľa + ručenie predávajúceho
- prechod záväzkov nie je len podstatnou náležitosťou zmluvy ale právnym dôsledkom
- nevyžaduje sa, aby záväzky súvisiace s prevádzaným podnikom boli v zmluve identifikované

- **Oznamovacia povinnosť**

- kupujúci je povinný bez zbytočného odkladu oznámiť veriteľom prevzatie záväzkov
- predávajúci dlžníkom prechod pohľadávok na kupujúceho

Prechod práv a záväzkov II.

- **nedochádza k prechodu všetkých práv a záväzkov**
- len práva a záväzky súkromnoprávnej povahy, nie práva a záväzky, ktoré vznikli na základe noriem verejného práva (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. júna 2005, sp. zn. 2M Cdo11/2004, R38/2007 a ďalšie)
- neprechádza živnostenské oprávnenie, alebo iné oprávnenie/povolenie udelené predávajúcemu na základe predpisov verejného práva
- neprechádzajú povinnosti predávajúceho týkajúce sa daní, ciel, zdravotného, sociálneho, dôchodkového poistenia
- výnimky
 - úprava osobitným predpisom umožňujúca prevod verejnoprávnej pozície (napr. licencia, stavebné povolenie)
- v rámci predaja podniku v režime konkurzu prechádzajú len záväzky vzniknuté v súvislosti s prevádzkovaním podniku v rámci konkurzu

Ochrana veriteľov pri prevode podniku

- **Zákonné ručenie predávajúceho § 477 ods. 3 OBZ**
 - predávajúci ručí za splnenie prevedených záväzkov kupujúcim
- **Odporovateľnosť § 478 OBZ**
 - nepochybné zhoršenie vymožitelnosti pohľadávky veriteľa v dôsledku predaja (dôkazné bremeno na strane veriteľa)
 - neúčinnosť **prevodu záväzku** predávajúceho na kupujúceho voči veriteľovi
 - určovacia žaloba (strany sporu – veriteľ, predávajúci, kupujúci)
 - odporovateľnosť prevodu
 - 60 dní – subjektívna lehota (od kedy sa dozvedel o prevode)
 - 6 mesiacov – objektívna lehota (od zápisu prevodu do OR)
 - ak predávajúci nie je zapísaný v OR – do 60 dní od kedy sa veriteľ dozvie o predaji, najneskôr do 6 mesiacov od uzavretia zmluvy
 - ak veriteľ úspešne odporuje prevodu záväzku, je predávajúci povinný voči nemu splniť záväzok v dobe splatnosti a je oprávnený požadovať od kupujúceho poskytnuté plnenie s príslušenstvom
- **Publicita predaja § 488 OBZ**
 - ak predá podnik osoba zapísaná v obchodnom registri, navrhne vykonanie zápisu o predaji podniku alebo jeho časti v tomto registri

Práva duševného vlastníctva

- Na kupujúceho prechádzajú všetky práva vyplývajúce z priemyselného alebo iného duševného vlastníctva, ktoré sa týkajú podnikateľskej činnosti predávaného podniku
- K prechodu práv však nedochádza, ak by to odporovalo zmluve o poskytnutí výkonu (napr. licenčná zmluva) práv z priemyselného alebo iného duševného vlastníctva alebo povahe týchto práv

Pracovnoprávne vzťahy

- Práva a povinnosti vyplývajúce z pracovnoprávnych vzťahov k zamestnancom podniku prechádzajú z predávajúceho na kupujúceho
- Ochrana práv zamestnancov (§ 480 OBZ – kogentné ustanovenie)
- Kupujúci je ako zamestnávateľ viazaný zmluvnými dojednaniami medzi predávajúcim a zamestnancami

Obchodné meno

- Ak zo zmluvy nevyplýva niečo iné, prechádza na kupujúceho aj oprávnenie používať obchodné meno spojené s predávaným podnikom, ibaže by to bolo v rozpore so zákonom alebo s právom tretej osoby
- Nedochádza k automatickej zmene obchodných mien a nevzniká ani povinnosť vykonať ich zmenu
- Ak sa kupujúci rozhodne zmeniť svoje obchodné meno, vznikne predávajúcemu povinnosť zmeniť svoje obchodné meno

Zápisnica o prevzatí § 483 OBZ

- Ku dňu účinnosti zmluvy je povinný predávajúci odovzdať a kupujúci prevziať veci zahrnuté do predaja. O prevzatí sa spíše zápisnica podpísaná oboma stranami
- Zápisnica by mala potvrdzovať nielen odovzdanie a prevzatie vecí, ale aj iných práv a iných majetkových hodnôt
- Význam zápisnice v spojitosti so zodpovednosťou za vady a uplatňovaním nárokov z vád
 - povinnosť predávajúceho upozorniť na vady – neupozornenie – zodpovednosť za škodu
 - zistiteľné vady nezahrnuté do zápisnice nezakladajú nároky z vád, ibaže by predávajúci o týchto vadách vedel (§ 486 ods. 1)

Nároky z vąd podniku

- Zjavné vady
 - chýbajúce veci alebo vady zistiteľné pri odovzdaní a preberaní prevádzaného podniku
 - neuvedenie zjavných vąd v zápisnici – preklúzia práva na primeranú zľavu z kúpnej ceny
- Skryté vady
 - vady, ktoré kupujúci nemohol zistiť pri preberaní podniku, ale až pri jeho prevádzkovaní
 - tieto vady je kupujúci povinný oznámiť predávajúcemu bez zbytočného odkladu po tom, čo ich zistil alebo pri odbornej starostlivosti mohol zistiť, najneskôr však po uplynutí šiestich mesiacov odo dňa účinnosti zmluvy
- Nároky z vąd
 - právo na primeranú zľavu z ceny
 - náhrada škody
 - odstúpenie od zmluvy

Tiché spoločenstvo

- §§ 673– 681 OBZ
- Nesie prvky tak financovania vlastnými zdrojmi ako aj cudzími zdrojmi
- Nesubjektívna účasť tichého spoločníka na podnikaní
- Zmluvné strany
 - Tichý spoločník – FO/PO, domáca/zahraničná
 - Podnikateľ
- Synalagmatický záväzok
 - Tichý spoločník – vklad/podieľanie sa na podnikaní
 - Podnikateľ – platenie časti zisku vyplácanej z podielu tichého spoločníka
- Písomná forma

Vklad

- Peňažný aj nepeňažný vklad
 - Peňažná suma, určitá vec, právo, iná majetková hodnota
- Neodkazuje na § 59 ods. 2 OBZ – vykonanie práce alebo poskytnutie služieb ako predmet vkladu tichého spoločníka
 - typické pre start-up spoločnosti, aj v prípade vkladu do obchodnej spoločnosti v prípade iných jurisdikcií – EÚ aj USA
- Hodnota vkladu – nie ľubovôľa – štatutárny orgán na základe odbornej/náležitej starostlivosti, v záujme spoločnosti a všetkých jej spoločníkov

Podieľanie sa na výsledku podnikania

- Výška podielu určená v zmluve, nezávisí od výšky vkladu tichého spoločníka
- Výrazný nepomer? (odborná/náležitá starostlivosť štatutárneho orgánu – zodpovednosť)
- Ročná účtovná závierka je rozhodujúca pre určenie výšky podielu
- Podieľanie sa na strate
 - Zníženie vkladu tichého spoločníka o podiel na strate
 - Následné navyšovanie vkladu do pôvodnej výšky
 - Nie je povinnosť vklad dopĺňať
 - Dispozitívne ustanovenia

Povaha tichého spoločníka (nielen z pohľadu práva obchodných spoločností)

- Spoločník

- Nahliadanie do všetkých obchodných dokladov a účtovných záznamov
- Poskytovanie informácií o podnikateľskom zámere na budúce obdobie a o predpokladanom vývoji stavu majetku a financií týkajúcich sa podnikania
- Zdaňovanie zrážkovou daňou, tak ako je to v prípade podielu na zisku v obchodnej spoločnosti

- Veriteľ

- § 681: *Pokiaľ z ustanovení § 673 až 680 nevyplýva niečo iné, má tichý spoločník ohľadne svojho vkladu právne postavenie, aké má veriteľ ohľadne svojej pohľadávky, nie je však oprávnený požadovať vrátenie svojho vkladu pred zánikom zmluvy.*
- Vklad tichého spoločníka je účtovaný na účte 479 „Dlhodobé záväzky“

Ďakujem za pozornosť